

Tevhîd-i kible etmek

Turgut Bey: “Risâle-i Nur’da geçen ‘Tevhîd-i Kible etmek’ ne demektir?”

İslâm âlimlerinin, vahyi daha iyi anlamak ve daha derinden kavramak için yaptıkları araştırmalar, tetkikatlar, incelemeler, tedvin ve tasnif faaliyetleri, içtihatlar ve topyekûn ilmî ve tasavvufî çalışmalar ise muhtelif boyutlarıyla vahyin açılımı hüviyetindedir. Bu gün bin dört yüz sene geriden baktığımızda, asırları itibarıyla vahyin açılımı sadedinde yapılan çalışmalarda, vahyin ana çizgisinden de, tali yollarından da sapılmamış olduğunu görmek fevkalâde memnuniyet vericidir. İslâm âlimlerini şüphesiz minnet ve şükranla anmalıyız. Son Peygamber’in (asm) ümmetinin, yorum serbestisine rağmen vahye bağlılık açısından diğer peygamberlerin ümmetlerine nazaran, on dört asırdan beri bu şeref ve onuru taşıdığını burada belirtmekte fayda var.

Kur’ân’ı ve sünneti rehber alan âlimler her asırda herkes için manevî ışık olmuşlar; her birisi birer hak yol ve hidayet mesleğinde yoğunlaşarak, insanlığı hak ve hidayet açısından aydınlatmışlardır. “Bizim uğrumuzda mücâhede edenlere mutlaka yollarımızı gösteririz. Ve hiç şüphe yok ki, Allah ihsan sahipleriyle beraberdir”¹ âyet-i kerîmesi ile, “Âlimler Peygamberlerin vârisleridirler”² hadis-i şerifine âlimlerin mazhar oldukları düşünülürse, hakta sebatlarının sırları ve yollarının neden cazip olduğu kolayca anlaşılmış olur. Sonradan gelenlerin, öncekilerin ilim mirasını almaları ve yeni ufuklara ve inkişafalara bu mirasla açılmaları ise ilimde devamlılığın gerektirdiği bir gelenek ve gereklilik olsa gerektir. Bedüzzaman Hazretlerinin daha on üç on dört yaşlarında iken Erzurum Bayezıt Medresesinde Şeyh Mehmed Celâlî Hazretlerinin nezdinde, medrese usûlüyle yirmi yılda ancak tahsil edilebilecek dev ciltli İslâm ilim, irfan ve kültür hazinelerinden seksen cilt kitabı üç ay zarfında hafızasına almış olması³ Kur’ân ilimlerine hakikî vâris olduğunu göstermesi açısından yeterli bir belgedir. Sonraki yıllarda Gavs-ı Azam Abdülkadir-i Geylânî ve İmam-ı Rabbânî (ra)...vs. bütün ehl-i ilmin ilim ve tefekkür birikimlerini bihakkın aldıktan sonra, tahkîk ve hakikat ehli âlimlerin her birisinin büyük câzibe merkezi olduklarını müşâhede ediyor ve biriyle iktifa etmiyor, hepsinin ilmine ve irfânına yönelmek istiyor. Bedüzzaman Hazretleri, bu esnada bir gün İmam-ı Rabbanîyi mütalâa ederken, İmam-ı Rabbanînin Mektûbât’ında, “Tevhîd-i Kible et!” hitabıyla karşılaşılıyor. Yani İmam-ı Rabbanî Bedüzzaman’a, “Birini üstad tut, arkasından git! Başkasıyla meşgul olma!” diyor. Said Nursî Hazretleri bu ilmî tavsiyeyi önemsiyor,

fakat hangisinin arkasından gideceğine karar veremiyor. Kendisini dinleyelim: “Ne kadar düşündüm, bunun arkasından mı, yoksa ötekinin mi, yoksa daha ötekinin mi arkasından gideyim? Tahayyürde kaldım. Her birinde ayrı, ayrı cazibedar hâsiyetler var; biriyle iktifa edemiyordum.”⁴

Her bir ehl-i ilim ve tahkikte ayrı cazibeler keşfeden ve biriyle yetinmeyerek, hepsinin de ilmine, irfanına, ezkârına ve tefekkürüne mutlak vâris olduğunu gösteren Bedüzzaman Saîd Nursî, nihâyet Cenâb-ı Hak’ın rahmetiyle, bu muhtelif hak yol ve mesleklerin başının, bu cetvellerin kaynağının ve bu seyyârelerinin güneşinin Kur’ân-ı Hakîm olduğunu, hakîkî tevhîd-i kıblenin de Kur’ân’da olacağını, öyle ise en âlâ mürşidin de, en mukaddes üstadın da Kur’ân-ı Hakîm’den başkasının olmadığını görüyor. Artık doğrudan Kur’ân’a yapıyor, sadece Kur’ân’a yöneliyor, Kur’ân’da tevhîd-i kible ediyor. Bundan sonra, Kur’ân’dan inkişâf eden hayat kaynağı ve feyiz sağanağı nurlar, ehl-i imanın müzmin yaralarına çâre olabilecek kâbiliyette gönlüne açılmaya başlıyor.

Risâle-i Nur’un, Allah’ın izniyle Kur’ân-ı Hakîm’den alınan “feyizler” külliyyâtından ibâret olduğunu beyan eden Bedüzzaman Hazretleri, Kur’ân’dan gelen nurların yalnız aklî mes’eleler olmadığını; pek yüksek ve kıymettâr olan Allah’ın mârifeti hükmünde kalbî, rûhî, hâlî ve imanî mes’eleler olduğunu kaydeder. 5 Kur’ân’a Tevhîd-i Kible etmenin, yani yalnızca Kur’ân’a yönelmenin bir meyvesi olan Risâle-i Nur’ların akla ilim dersi verdiği gibi, kalbe iman hâlî telkin ettiğini, ruha da iman zevki tattırdığını beyan eder. Hatta dünyevî işlerinde keramet sahibi bir şeyhin müridi nasıl ihtiyaçlarına dair şeyhinden medet ve himmet bekliyorsa; Üstad Said Nursî de kendisinin, ihtiyaçlarını Kur’ân-ı Hakîm’in kerâmetli sırlarından ummadığı bir tarzda aldığını ve Risâle-i Nûr’da bunları yazdığını belirtir.

Bedüzzaman Hazretleri, Kur’ân’a olan bu doğrudan bağlılığa gelişini talebelerinden Mustafa Sungur Ağabeye şöyle anlatır: “Mahfuzatım olan seksen doksan cilt kitabı ezberden tekrarlardım. Bunlar Kur’ân’ın hakikatlerine çıkmaya basamaklar oldu. Sonra Kur’ân’ın hakikatlerine çıktım. Baktım, her bir âyetin kâinatı ihata ettiğini gördüm. Artık başka bir şeye ihtiyacım kalmadı. Kur’ân bana kâfi geldi.”⁶

Netice itibariyle; Risâle-i Nur’lar, İslâmın bütün ilim mirasını hıfzettikten sonra, doğrudan Kur’ân’a yönelmiş bir âlimin, bu asrın insanı için Kur’ân’dan devşirdiği bir rahmet ışığı olarak gün yüzüne çıkıyor.

Dipnotlar:

1- Ankebût Sûresi, 29/69;

2- Keşf'ül-Hafâ, 2/1745;

3- Tarihçe-i Hayat, s. 31;Şuâlar, s. 596;

4- Mektubât, s. 340;

5- Mektubât, s. 340;

6- Şahiner, N., B.T.B. Saîd Nursî, s. 81.